

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Faunabeheereenheid Noord-Holland
Spaarne 17
2011 CD Haarlem

Gedeputeerde Staten
Uw contactpersoon

Telefoonnummer

1 | 9

Betreft: Wnb besluit; Opdracht ingevolge artikel 3.18 Wnb om de omvang van de populatie verwilderde exemplaren van het sikahert (*Cervus nippon*) in de provincie Noord-Holland tot een 0-stand te beperken.

Verzenddatum
7 juli 2023

Kenmerk
1990583/2066154

Geachte ,

Uw kenmerk

Sinds een aantal jaar worden er sikaherten waargenomen in verschillende terreinen binnen de provincie Noord-Holland. Voor de Natura 2000-gebieden 'Noordhollands Duinreservaat' en (een deel van) 'Kennemerland-Zuid' hebben wij sindsdien ook opdrachten verleend om de sikaherten daar te bestrijden. Inmiddels zijn er ook waarnemingen van sikaherten buiten de gebieden waar deze opdrachten voor waren gegeven en zijn er signalen bij de terreinbeheerders dat de sikaherten zich verplaatsen naar naastgelegen terreinen waar de eerder gegeven opdrachten niet gebruikt kunnen worden. Naar aanleiding hiervan besluiten wij om aan u opdracht te geven om het sikahert te bestrijden in de hele provincie Noord-Holland.

Besluit

Wij besluiten aan Faunabeheereenheid Noord-Holland te Haarlem een opdracht te geven ex artikel 3.18, lid 1 juncto lid 4 van de Wet natuurbescherming (hierna: Wnb) om de omvang van de populatie van het als invasieve exoot aan te merken **sikahert** (*Cervus nippon*) op alle gronden binnen de provincie Noord-Holland tot een 0-stand te beperken, of anders zodanig te beheren dat verspreiding van de soort wordt voorkomen.

Hieronder motiveren wij ons besluit.

Wettelijk kader

Op grond van artikel 3.18, lid 1 juncto lid 4 van de Wnb kunnen Gedeputeerde Staten aan faunabeheereenheden of wildbeheereenheden, aan andere samenwerkingsverbanden van personen, of aan personen opdracht geven om de omvang van een bij de opdracht aangeduide populatie van diersoorten te beperken. Deze opdracht kan worden gegeven om de redenen, genoemd in artikel 3.17, eerste lid, onderdelen a, b en c van de Wnb.

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Artikel 3.18, lid 1 van de Wnb stelt:

"Gedeputeerde=staten kunnen aan faunabeheereenheden of= wildbeheereenheden, ~~aan andere=samenwerkingsverbanden van~~

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk-nummer 34362354
Btw-nummer NL.0010.03.124.B.08

personen, of aan personen opdracht geven om, in afwijking van het bepaalde bij of krachtens de artikelen 3.1, 3.4, eerste lid, 3.5, 3.9, eerste lid, en 3.10, eerste lid, de omvang van een bij de opdracht aangeduide populatie van vogels of van dieren van soorten als bedoeld in artikel 3.5, eerste lid, of 3.10, eerste lid, te beperken als dat nodig is om de onderscheidenlijke redenen, genoemd in artikel 3.17, eerste lid, onderdelen a, b en c. De artikelen 3.3, vierde en vijfde lid, 3.8, vijfde lid, en 3.10, tweede lid, zijn van overeenkomstige toepassing op die opdracht."

Onder artikel 3.18, lid 4 van de Wnb is vervolgens opgenomen:
"Het eerste tot en met derde lid, met uitzondering van de tweede volzin van het eerste lid, zijn van overeenkomstige toepassing op het beperken van de omvang van populaties van dieren die zijn aan te merken als exoten of van verwilderde dieren."

Hiermee is komen vast te staan dat de beoordeling van andere bevredigende oplossingen en de staat van instandhouding niet aan de orde is wanneer het exoten of verwilderde dieren betreft. Wel dient er sprake te zijn van redenen om de omvang van een populatie te beperken als genoemd in artikel 3.17, eerste lid, onderdelen a, b en c van de Wnb. Hieronder motiveren wij die redenen.

Overwegingen

Het sikahert (*Cervus nippon*) is een uitheemse invasieve soort (exoot) die verwant is aan het edelhert. De soort komt van nature voor in het oosten van Azië, in onder meer Japan, China, Korea, Taiwan, Vietnam en het oosten van Rusland. Al in de negentiende en de twintigste eeuw is de soort door menselijk handelen in Europa terecht gekomen en zijn er door uitzetting en/of door ontsnappingen op verschillende plekken in Europa in het wild levende populaties ontstaan, onder meer in Duitsland, het Verenigd Koninkrijk en Frankrijk. Voor zover bekend zijn er (nog) geen vrij in het wild levende populaties van sikaherten in Noord-Holland of de rest van Nederland, en zijn de in Noord-Holland waargenomen sikaherten naar alle waarschijnlijkheid recent uit gevangenschap ontsnapte, verwilderde exemplaren. Toch zijn er in het Noordhollands Duinreservaat en Kennemerland-Zuid al wel jonge dieren waargenomen en geschoten, wat zou kunnen duiden op voortplanting in het wild. Ingevolge artikel 2.2, eerste lid, van de Wet dieren mag het sikahert overigens niet worden gehouden.

Volgens de bij ons bekende gegevens is er in het gebied Kennemerland-Zuid in ieder geval 1 hinde gezien, met een kalf. In het Noordhollands Duinreservaat zijn er, nadat er op 30 januari 2020 (kenmerk 1182360) voor het gebied een opdracht is gegeven voor het bestrijden van de sikaherten, in totaal 16 sikaherten geschoten en is er ook 1 sikahert door een verkeersaanrijding om het leven gekomen. In 2020 zijn er 3 mannelijke herten geschoten. In 2021 ging het om 2 mannelijke herten, 4 hinden, en 3 jonge dieren. In 2022 zijn er 2 hinden en een kalf geschoten, en in 2023 is tot nu toe een mannelijk hert geschoten. Om een beeld te krijgen van het aantal nu nog aanwezige dieren in het gebied heeft de terreinbeheerder gebruik gemaakt van een drone met warmtebeeldcamera, zichtwaarnemingen en wildcamera's. Uit de meest recente telgegevens van de terreinbeheerder blijkt dat er nog minstens 4 hinden en 1 jong mannetje in het gebied aanwezig zijn.

Beoordeling

Het sikahert valt niet onder de bescherming van de Wnb en evenmin onder de bescherming van de Habitatrictlijn.

De belangrijkste te verwachten schade van de sikaherten in Noord-holland zonder ingrijpen betreft schade aan de wilde flora en fauna. Het ligt voor de hand dat sikaherten zich met name zullen vestigen in de directe omgeving van de duingebieden waar voldoende dekking voor ze is. Veel van deze gebieden zijn Natura 2000-gebieden met kwetsbare vegetaties. Zonder ingrijpen kunnen populaties snel groeien en zal er schade ontstaan aan deze kwetsbare vegetaties door overbegrazing.

De vestiging van in het wild levende sikaherten willekeurig waar in Nederland is verder zeer ongewenst vanwege de kans op hybridisatie met het inheemse edelhert. Dit valt onder het belang genoemd in artikel 3.17, lid 1, onder c, sub 1, juncto onder b, sub 1 van de Wnb: het belang van de bescherming van de wilde flora en fauna. Tevens betreft dit het algemeen belang genoemd in artikel 3.17, lid 1, onder c, sub 3 van de Wnb.

Voor het Alterra rapport '*Risk assessment of Sika deer Cervus nippon in the Netherlands*' uit 2012¹ is er met gebruikmaking van verschillende methoden een analyse gedaan van de mate waarin het sikahert een bedreiging kan vormen voor de inheemse flora en fauna. Uit de resultaten van het rapport blijkt dat volgens het ISEIA protocol het sikahert kan worden geclassificeerd als een categorie A soort, oftewel een 'zwarte lijst soort'. Het sikahert staat op de SEBI 2010 lijst geclassificeerd als '*Worst invasive alien species threatening biodiversity in Europe*'.

Het bovenstaande betekent naar ons oordeel dat de verspreiding van het sikahert voorkomen dient te worden. De soort vormt een bedreiging voor, en is daarmee schadelijk voor, de inheemse flora en fauna.

Naast bovenstaande belangen kan verder worden benoemd dat een populatie sikaherten in het dichtbevolkte Noord-Holland tevens negatieve gevolgen voor de verkeersveiligheid zal hebben, en dat er schade aan gewassen zal ontstaan. De schade aan deze belangen veroorzaakt door damherten in de regio Zuid-Kennemerland dient als voorbeeld van de schade die zal optreden wanneer sikaherten in Noord-Holland de kans zouden krijgen zich verder te vestigen en uit te breiden. De gebieden waar momenteel sikaherten zijn waargenomen grenzen beide direct aan landbouwgronden waar veelal kapitaalintensieve gewassen worden verbouwd zoals bloembollen. Bovendien grenzen deze gebieden aan verstedelijkt gebied en lopen er diverse drukke wegen langs en door het gebied. Zelfs met het huidige lage aantal vrij levende sikaherten is de eerste aanrijding met een sikahert in Noord-Holland reeds een feit.

Middelen en methoden

Op grond van artikel 3.25, eerste lid van de Wnb dienen, bij het geven van een opdracht, de middelen te worden aangewezen die voor het vangen en doden worden gebruikt.

Afschot met geweer is in dit geval de meest effectieve bestrijdingsmethode. Wij wijzen bij deze het gebruik van geweren en honden (niet zijnde lange honden) aan. De hond mag hierbij uitsluitend gebruikt worden als hulpmiddel om eventueel gewonde dieren op te sporen wanneer deze zich verscholen houden.

¹ Risk assesment of Sika deer *Cervus nippon* in the Netherlands, Lammertsma, D.R.; Groot Bruinderink, G.W.T.A.; Griffioen, A.J., 2012

Ingevolge artikel 3.26, lid 3 van de Wnb verlenen wij u, ter uitvoering van deze opdracht, ontheffing van het verbod van artikel 3.16, lid 1 van het Besluit natuurbescherming om het geweer te gebruiken voor zonsopgang en na zonsondergang. Ter vergroting van de effectiviteit van het gebruik van het geweer en ter vergroting van de effectiviteit van de uitvoering van de opdracht kan het geweer bij de uitvoering van deze opdracht worden gebruikt vanaf twee uur voor zonsopkomst tot twee uur na zonsondergang. Daarnaast verlenen wij op grond van artikel 3.26, lid 3 van de Wet natuurbescherming ontheffing van het verbod van artikel 3.13, lid 4 van het Besluit natuurbescherming om het geweer te voorzien van een kunstmatige lichtbron, een voorziening om de prooi te verlichten, een vizier met beeldomzetter, een elektronische beeldversterker of enig ander instrument (inclusief warmtebeeldcamera) om in de nacht te schieten. Deze middelen zijn naar ons oordeel nodig voor een effectieve uitvoering van de opdracht. De dieren laten zich niet makkelijk vinden en de ervaring van de afgelopen jaren in het Noordhollands Duinreservaat en Kennemerland-Zuid leert dat sikaherten schuw zijn en zich maar beperkt laten zien. Dit komt volgens de terreinbeheerders omdat de sikaherten pas bij schemerdonker actief zijn en goed in de dekking blijven. Dit is in het Noordhollands Duinreservaat doormiddel van cameravallen vastgesteld. Camerabeelden geven aan dat de herten in schemerdonker en donker actief zijn.

Uitvoering

Uitvoering van deze opdracht vindt plaats binnen de grenzen van de provincie Noord-Holland. Binnen natuurgebieden dient daarbij rekening te worden gehouden met kwetsbare soorten en habitattypen in de betreffende gebieden. Het doden van de sikaherten gebeurt door middel van afschot met een geweer, uitgevoerd door daartoe bevoegde personen die in bezit zijn van een jachttakte. Tijdens de uitvoering van de opdracht dienen kwetsbare soorten en habitattypen te worden gemeden. Er dient dan ook bij het afschot rekening te worden gehouden met eventueel aanwezige verstoringgevoelige soorten. Afschot vindt niet plaats in de nabijheid van bekende broedplekken of rustplaatsen. De aldus te mijden locaties zijn afhankelijk van het seizoen en het daarmee samenhangende gebruik van terreinen door de betreffende soorten.

Natura 2000

Sikaherten houden zich tot nu toe vooral op in een aantal duingebieden. Vrijwel alle duingebieden in Noord-Holland zijn als Natura 2000-gebied aangewezen. Tot nu toe is het sikahert in Noord-Holland in ieder geval waargenomen in de Natura 2000-gebieden 'Noordhollands Duinreservaat' en 'Kennemerland-Zuid'. Maar de soort is ook al op een aantal andere plekken in Noord-Holland waargenomen en het valt niet uit te sluiten dat ook binnen andere Natura 2000 gebieden sikaherten aangetroffen zullen worden.

Wij zijn van oordeel dat de vestiging van sikaherten op termijn een negatief effect zal hebben op de wilde flora en fauna van Noord-Holland, met name in de Natura 2000-gebieden. Het ligt voor de hand dat sikaherten zich met name zullen vestigen in de directe omgeving van de duingebieden waar voldoende dekking voor ze is. Het gaat hierbij om Natura 2000-gebieden met kwetsbare vegetaties, die zonder ingrijpen vanwege (over)begrazing van de sikaherten gevaar lopen. De bestrijding van het sikahert in Natura-2000 gebieden draagt naar ons oordeel dan ook bij aan de instandhouding van de verschillende doelsoorten en habitattypen, en houdt daarom direct verband met en is

nodig voor het beheer van de Natura 2000-gebieden in de provincie Noord-Holland. Op grond van artikel 2.7, tweede lid van de Wnb is er in dit geval daarom geen sprake van een vergunningplicht.

Een vergunning ingevolge hoofdstuk 2 van de Wnb voor de uitvoering van deze opdracht is dan ook niet benodigd.

Overige regelgeving

Onderhavige opdracht toetst aan en heeft enkel betrekking op de verbodsbepalingen zoals opgenomen onder Hoofdstuk 3 'Soorten' van de Wnb. Wij wijzen u er op dat er hiernaast nog andere wet- en regelgeving van toepassing kan zijn. Tevens wijzen wij u op de andere, meer algemene, wet- en regelgeving voor het gebruik van het geweer. De gebruiker van deze opdracht is zelf verantwoordelijk voor de afstemming in relatie tot overige wetgeving.

Besluit

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland;

Gelet op

- de Wet natuurbescherming (hierna Wnb);
 - artikelen 3.17, 3.18;
 - artikelen 3.24, 3.25, 3.26.
- het Besluit natuurbescherming (hierna: Bnb);
 - artikelen 3.13 tot en met 3.16.

Overwegende dat

- het sikahert (*Cervus nippon*) volgens het ISEIA protocol is geclassificeerd als een categorie A soort, oftewel een 'zwarte lijst soort', en het sikahert op de SEBI 2010 lijst geclassificeerd wordt als 'Worst invasive alien species threatening biodiversity in Europe'.
- De beperking van de omvang van de populatie noodzakelijk is om de redenen als genoemd in artikel 3.17, lid 1, onder c, sub 1, juncto onder b, sub 1 van de Wnb (het belang van de bescherming van de wilde flora en fauna) en artikel 3.17, lid 1, onder c, sub 3 van de Wnb (algemeen belang).
- de beperking van de omvang van de populatie direct verband houdt met en nodig is voor het beheer van de Natura 2000-gebieden in de provincie Noord-Holland en er daarom geen sprake is van een vergunningplicht op grond van artikel 2.7, lid 2 van de Wet natuurbescherming.

Besluiten

aan de Faunabeheerheid Noord-Holland te Haarlem:

1. een opdracht ex artikel 3.18, lid 1 juncto lid 4 van de Wet natuurbescherming te geven tot beperking van de omvang van de populatie van het sikahert (*Cervus nippon*) tot een 0-stand op alle gronden gelegen binnen de provincie Noord-Holland;
2. hierbij het gebruik toe te staan van de middelen geweer en hond (niet zijnde lange honden);
3. hierbij op grond van artikel 3.26, lid 3 van de Wet natuurbescherming ontheffing te verlenen van het verbod van artikel 3.16, eerste lid, sub a van het Besluit natuurbescherming en het gebruik toe te staan van het geweer vanaf twee uur voor zonsopgang tot twee uur na zonsondergang;
4. hierbij op grond van artikel 3.26, lid 3 van de Wet natuurbescherming ontheffing te verlenen van het verbod van artikel 3.13, lid 4 van het Besluit natuurbescherming om het geweer te voorzien van een kunstmatige lichtbron, een voorziening om de prooi te verlichten, een vizier met beeldomzetter, een elektronische beeldversterker of enig ander instrument (inclusief warmtebeeldcamera) om in de nacht te schieten.

Op grond van artikel 5.3 van de Wet natuurbescherming verbinden wij aan dit besluit de navolgende voorschriften, beperkingen en geldigheid. Op grond van artikel 5.4, eerste en derde lid, van de Wnb kan de ontheffing worden ingetrokken als in strijd met de ontheffing of de voorschriften wordt gehandeld. Tevens is dan sprake van een economisch delict.

Voorschriften en beperkingen

1. Op de naleving van het in of krachtens de Wet natuurbescherming en in dit besluit gestelde wordt toezicht gehouden door de toezichthouders van de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord.

Verantwoordelijkheden van de opdrachtnemer

2. Stichting Faunabeheereenheid Noord-Holland te Haarlem is als opdrachtnemer verantwoordelijk voor het naleven van de voorschriften 3 en 4 van dit besluit.
3. Dit besluit kan uitsluitend worden gebruikt door gemachtigde (medewerkers van) de Stichting Faunabeheereenheid Noord-Holland of door de Faunabeheereenheid gemachtigde personen. De Faunabeheereenheid laat jachtaktehouders op hun verzoek, door middel van een machtiging, gebruik maken van deze opdracht. De Faunabeheereenheid dient de gemachtigde vooraf aan de machtiging aantoonbaar volledig te informeren over de bepalingen, voorschriften en beperkingen van dit besluit. Bij niet nakomen van de verantwoordelijkheden van de gemachtigde, te weten de voorschriften 6, 7, 8, 9, en 10, dient de FBE de machtiging in te trekken.
4. Stichting Faunabeheereenheid Noord-Holland rapporteert jaarlijks middels het jaarverslag aan Gedeputeerde Staten van Noord-Holland over de, op basis van dit besluit, uitgevoerde maatregelen. Het jaarverslag wordt op de website van de Stichting Faunabeheereenheid Noord-Holland beschikbaar gesteld.
5. Stichting Faunabeheereenheid Noord-Holland dient aantoonbaar inspanning te leveren om het doel van deze opdracht te behalen.

Verantwoordelijkheden van de gemachtigde

6. De gemachtigde als bedoeld in voorschrift 3 is verantwoordelijk voor het naleven van de voorschriften 7, 8, 9, en 10. De gemachtigde is tevens verantwoordelijk voor het in of krachtens de wet gestelde toepassen van de middelen en methoden als genoemd in besluitpunten 2, 3 en 4.
7. De gemachtigde moet op of nabij het veld waar de gemachtigde gerechtigd tot uitvoering is ter plaatse waar deze een der handelingen verricht waartoe de opdracht strekt, aan de toezichthouders op eerste aanvraag een kopie van de opdracht aan de FBE, grondgebruikersverklaring, machtiging, en originele jachtakte tonen. Deze dient hiertoe aantoonbaar aanwezig te zijn op of nabij het veld waar de uitvoerders gerechtigd tot uitvoering zijn. Met uitzondering van de jachtakte mogen genoemde documenten langs elektronische weg, leesbaar worden getoond.
8. Kadavers van gedode dieren mogen, niet zichtbaar vanaf de wandelroutes, in terreinen van terreinbeherende organisaties worden achtergelaten in het veld.
9. De hond mag slechts ingezet worden om gewonde en gedode sikaherten op te sporen. Het gebruik van de hond voor het opsporen of nazoeken van zieke of gebrekkige dieren is alleen toegestaan met een gecertificeerde zweethond. Het certificaat van de zweethond dient op eerste aanvraag (langs elektronische weg) leesbaar aan de toezichthouders te worden getoond.
10. Het gebruik van dit besluit mag niet eerder plaatsvinden dan nadat de gemachtigde hiervan elektronisch melding heeft

gemaakt bij de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord via het digitale meldformulier op de website van de OD NHN.

Geldigheid

De opdracht geldt vanaf de dag na verzending tot 1 maart 2028.

Dierenwelzijn

Wellicht ten overvloede wijzen wij op de zorgplichtartikelen zoals deze zijn geregeld in de Wet natuurbescherming en in het bijzonder artikel 3.24, lid 1 van de wet, welke luidt: "Een ieder die een in het wild levend dier doodt of vangt voorkomt dat het dier onnodig lijdt". Deze zorgplicht geldt ook voor het sikaheer.

Kennisgeving

Dit besluit wordt door ons geplaatst op de website www.officiëlebekeendmakingen.nl.

Meer informatie

Heeft u nog vragen? Neemt u dan contact op met de Provincie Noord-Holland via 023-514 3143.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,
namens dezen,

directeur Beleid
dhr. H.J. Schartman

Deze brief is digitaal vastgesteld en daarom niet ondertekend.

Kopie aan Afdeling Toezicht en Handhaving OD NHN

Rechtsbescherming

U en andere belanghebbenden die het niet eens zijn met dit besluit, kunnen binnen 6 weken, gerekend vanaf de dag na datum van verzending van dit besluit, een bezwaarschrift indienen bij gedeputeerde staten van Noord-Holland, ter attentie van de secretaris van de Hoor- en adviescommissie, Postbus 3007, 2001 DA HAARLEM. Het bezwaarschrift moet in ieder geval het volgende bevatten:

- uw naam, adres, postcode en woonplaats;
- de datum;
- over welk besluit het gaat (u kunt het beste een kopie van dit besluit bijsluiten);
- de redenen waarom u het niet eens bent met het besluit;
- uw handtekening.

Het indienen van een bezwaarschrift schorst de werking van dit besluit niet.

Indien onverwijlde spoed dit vereist, kunt u de voorzieningenrechter van de Rechtbank Noord-Holland, Sectie bestuursrecht, Postbus 1621, 2003 BR HAARLEM vragen om een voorlopige voorziening te treffen. U kunt het verzoekschrift ook digitaal bij de rechtbank indienen via <http://loket.rechtspraak.nl/bestuursrecht>. Daarvoor moet u wel beschikken over een elektronische handtekening (DigiD). Voor meer informatie verwijzen wij naar www.rechtspraak.nl. Voor de behandeling van het verzoek wordt griffierecht geheven.

De provincie wil bezwaren tegen besluiten graag op informele wijze behandelen. Als uw bezwaar in aanmerking komt voor deze informele behandeling nemen wij op korte termijn telefonisch contact met u op. In verband hiermee verzoeken wij u om in uw bezwaarschrift het telefoonnummer te vermelden waarop u overdag bereikbaar bent. Voor meer informatie over de informele behandeling kunt u telefonisch contact opnemen met provincie Noord-Holland.